

Autofagie ruimt op en recyclet

Autofagie is een belangrijk proces waarbij cellen hun eigen beschadigde of overbodige onderdelen opruimen en recycleren. Dit proces speelt een cruciale rol bij verschillende ziektes, waaronder neurologische aandoeningen, kanker en hartziekten. Een bijzonder soort autofagie, namelijk selectieve autofagie, richt zich specifiek op bepaalde cellulaire onderdelen en is van groot belang voor ons begrip en de behandeling van ernstige aandoeningen.

Een belangrijk eiwit in selectieve autofagie is p62/SQSTM1. Dit eiwit helpt bij het herkennen en opruimen van beschadigde eiwitten en aggregaten (klonten van eiwitten) in de cellen. Als autofagie niet goed werkt, zoals bij muizen waarbij het eiwit Atg7 ontbreekt, stapelen deze schadelijke aggregaten zich op. Dit toont aan hoe belangrijk een goed werkend autofagiesysteem is om cellen gezond te houden.

Verhoogde niveaus van p62 worden vaak gevonden bij leverkanker en kunnen bijdragen aan het ontstaan van tumoren. In neurodegeneratieve ziekten zoals Alzheimer, Parkinson en Huntington speelt autofagie ook een belangrijke rol. Bij deze

ziektes moeten schadelijke eiwitten effectief worden afgebroken. Wanneer autofagie niet goed werkt, kunnen deze eiwitten zich ophopen en schade aanrichten in de hersenen.

Mitofagie is een speciaal soort autofagie dat zich richt op het opruimen van mitochondriën, de energiecentrales van de cellen. Het behoud van gezonde mitochondriën is essentieel voor de cel om goed te functioneren en om schadelijke stoffen te verminderen. In gistcellen werd een eiwit genaamd Uth1p ontdekt dat helpt bij het opruimen van mitochondriën, maar we weten nog niet precies hoe dit werkt. Andere eiwitten, zoals BNIP3L en Parkin, spelen een rol in mitofagie bij mensen en kunnen belangrijk zijn voor ziektes zoals Parkinson.

Naast mitochondriën worden ook andere cellulaire onderdelen zoals peroxisomen en ribosomen opgeruimd via autofagie. Peroxisomen worden opgeruimd door micropexofagie en macropexofagie, processen die nog niet goed begrepen zijn bij mensen. Ribosomen worden afgebroken tijdens honger via ribofagie. Dit helpt cellen om energie te besparen wanneer voedsel schaars is.

Autofagie wordt geregeld door verschillende signalen in de cel. Eén van de belangrijkste is het mTOR-eiwit, dat invloed heeft op de groei en energiehuishouding van de cel. Als er genoeg voedingsstoffen zijn, remt mTOR autofagie. Bij een tekort aan voedingsstoffen wordt mTOR geremd, wat leidt tot een verhoogde autofagie om te helpen bij het overleven.

De studie van selectieve autofagie laat zien hoe belangrijk dit proces is voor het onderhoud van cellen en de behandeling van ziektes. Hoewel we nog veel moeten leren over hoe autofagie precies werkt, biedt de huidige kennis al waardevolle inzichten voor nieuwe behandelingen van ernstige aandoeningen zoals neurodegeneratieve ziekten en kanker. Het blijft een boeiend en belangrijk onderzoeksgebied met veel potentieel voor de toekomst [\[1\]](#).

Youri Hazeleger
joet@joet.nl